

Tampella

TAMPERE.
FINLAND

Erityisryhmien palveluasumisen palveluverkkosuunnitelma 2020-2030

TAMPEREEN KAUPUNKI

Erityisryhmien asumisen palveluverkon suunnittelu

Toimeksianto

Palvelumallin ohjaus- ja seurantaryhmä 24.4.2019

- Asumispalveluista suunnitelma: vammaispalvelut, ikäihmisten tehostettu asumispalvelu sekä päihde- ja mielenterveyspalvelut.
- Selvityksessä on otettava huomioon sekä kunnallinen että yksityinen palvelutarjonta. Pyrkä hallittuun kasvuun yksityisen palvelutuotannon osalta.
- Selvitettävä oman ja ulkopuolisen tuotannon määrät.

Työryhmä

Anne-Mari Ahonen

Kirsti Hankela

Auli Heinävä

Sisko Hiltunen, pj.

Arto Huovila

Kaisu Kammonen

Maippi Kiiski

Henna Kuitunen, siht.

Maritta Närhi

Mari Patronen

Marjaana Räsänen

Monika Sola

Tavoitteena valmistella erityisryhmien asumisen palveluverkkoselvitys, joka sisältää nykytilakartoituksen ja suunnitelman tulevista tarpeista vuoteen 2030 asti. Mukana Oriveden asumispalvelut.

Selvitys käsittää ikäihmisten tehostetun palveluasumisen, vammaisten sekä päihde- ja mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut.

Taustaa selvitykselle

- Inhimillinen ja vetovoimainen Tampere, Lauri Lylyn pormestariohjelman 2017-2021 mukaisesti Tampere turvaa sosiaalisesti ja alueellisesti tasapainoiset asuntomarkkinat lisäämällä ja hajauttamalla kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa eri puolille kaupunkia, turvaamalla erityisryhmien asumisen tarpeet tarjoamalla uusia asumisen malleja ja vaihtoehtoja sekä luomalla edellytyksiä yhteisöllisen asumisen kehittymiselle.
- Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa on nostettu esiin erityisryhmien asuminen:
 - o toteutetaan osana hallituskauden uutta ikäohjelmaa erillinen ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelma, kehitetään ikääntyneiden asumisen hyviä ratkaisuja kuten yhteisöllistä asumista ja yhteisökotien rakentamista yhdessä kuntien kanssa, edistetään esteettömyyttä hissi- ja esteettömyysavustuksilla, muistisairaiden erityistarpeet ja ikääntyvän väestön turvallisuus otetaan huomioon
 - o kehitysvammaisten laitoshoidon purku saatetaan loppuun
 - o mahdollistetaan kehitysvammaisten ja autismin kirjon nuorten ja aikuisten itsenäistyminen tukemalla yksilöllisten tarpeiden mukaisten asuntojen hankintaa ja asuntokohteiden rakentamista tavallisille asuinalueille
 - o mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumista edistetään.

Palveluasumisen muotojen määrittely

	Palvelun määritelmä	Kohderyhmä	Missä järjestetään?
Tehostettu palveluasuminen	Tehostetulla palveluasumisella tarkoitetaan tehostetun palveluasumisen yksikössä tarjottavaa asumista ja palveluja. Tehostettua palveluasumista järjestetään henkilöille, joilla hoidon ja huolenpidon tarve on ympärivuorokautista (SHL 21 § 3 mom). Kehitysvammaisten tehostettua palveluasumista on kutsuttu autetuksi asumiseksi.	Tehostettua palveluasumista voidaan järjestää kaikille erityisryhmille.	Tehostettua palveluasumista järjestetään tehostetun palveluasumisen yksiköissä
Palveluasuminen	Palveluasumisella tarkoitetaan palvelua henkilöille, jotka tarvitsevat soveltuvan asunnon sekä hoitoa ja huolenpitoa (SHL 21 § 3 mom). Palveluasuminen eroaa tehostetusta palveluasumisesta siten, että se ei pääsääntöisesti sisällä ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa. Kehitysvammaisten palveluasumista on kutsuttu ohjatuksi asumiseksi.	Palveluasumista voidaan järjestää kaikille erityisryhmille.	Palveluasumista järjestetään palveluasumisyksikössä tai asumisyhteisössä. Palveluasumista voidaan vammaispalvelulain mukaan tuottaa myös asiakkaan omaan kotiin, esimerkiksi henkilökohtaisen avun, omaishoidon tuen tai kotihoidon turvin.
Tuettu asuminen	Tuetulla asumisella tarkoitetaan asumista, jota tuetaan sosiaaliohjauksella ja muilla sosiaalipalveluilla (SHL 21 § 2 mom). Tuetun asumisen piirissä on eri ikäisiä ja erilaisissa elämäntilanteissa olevia asiakkaita. Kehitysvammaisille tuettua asumista järjestetään kehitysvammalain mukaan erityishuoltona.	Tuettua asumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat ulkopuolista apua itsenäiseen asumiseen tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä.	Tuettua asumista järjestetään joko omassa kodissa, asumisyhteisössä tai palvelutuottajan vuokraamassa asunnossa ja asumisyksikössä.

	Palvelun määritelmä	Kohderyhmä	Missä järjestetään?
Laitoshoito	Laitoshoidolla tarkoitetaan hoitoa, huolenpitoa tai kuntoutusta, joka järjestetään jossakin laitoksessa (SHL 22 § 1 mom). Pitkäaikainen hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa laitoksessa vain, jos se on henkilön terveyden tai turvallisuuden kannalta perusteltua, taikka siihen on muu laissa erikseen säädetty peruste.	Laitoshoitoa järjestetään pääasiassa ikääntyneille ja vammaisille, sijaishuoltopaikkaa tarvitseville tai huostaanotetuille lapsille sekä päihdeongelmaisille. Vanhuspalvelulaissa todetaan, että ikäihmisen asuminen laitoshoidossa (ts. vanhainkoti tai sairaalaosasto) on perusteltua vain lääketieteellisin perustein.	Laitoksessa
Tilapäinen asuminen	Tilapäisellä asumisella tarkoitetaan ympäri-vuorokautista lyhytaikaista asumispalvelua, joka sisältää asiakkaan tarpeen mukaisen hoidon ja huolenpidon, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta ja tarvittavat tukipalvelut mm. ateria-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut.	Tilapäistä asumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat lyhytaikaista, kiireellistä apua (SHL 21 § 1 mom). Tilapäinen asuminen on ennalta suunnittelematonta.	
Perhehoito	Perhehoidolla tarkoitetaan hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä.	Voidaan järjestää kaikille erityisryhmille.	Perhehoito toteutetaan perhehoitajan kotona tai hoidettavan kotona osa- tai ympärivuorokautisesti.

Asumispalvelujen nykyisen tuotannon jakautuminen oma tuotanto/ulkopuolinen tuotanto (tammikuu 2020)

	Oma tuotanto	Ulkopuolinen tuotanto
Ikäihmisten tehostettu palveluasuminen*	27 %	73 %
Ikäihmisten vanhainkotasuminen*	100%	
Kehitysvammaisten asumispalvelut **	21 %	79 %
Vaikeavammaisten asumispalvelut **		100%
Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut **	4 %	96 %

* Ikäihmisten tehostetun palveluasumisen ja vanhainkotasumisen laskentaperusteena käytetty paikkamääriä

** Vammaisten ja mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluissa laskentaperusteena käytetty asumisvuorokausia. Ilmoitettu kaikki asumispalvelumuodot yhteensä.

Kommentteja ja evästyksiä neuvostoilta

Vammaisneuvosto 21.1.2020

- osa nykyisistä yksiköistä huonokuntoisia
- asumisyksikkö + satelliittiasunnot -kokonaisuus, hajautuuko asukkaat liiaksi asumisyksiköstä
- Piikahaka sai myönteistä palautetta yhteisöllisyydestä, toiminnassa mukana sekä asumisyksikön että satelliittiasuntojen asukkaat
- tilapäisasumiselle pitäisi olla varattuna asumisyksiköissä paikkoja esim. omaishoitajan sairastuessa
- monimuotoista asumista
- vaikeavammaisten palvelutuotantoon kaivataan muitakin kuin nykyinen palvelutuottaja
- asianosaiset mukaan asumisyksiköiden suunnitteluun
- Oriveden tilanteeseen oltiin tyytyväisiä, ratkaisut tehty pitkälle tulevaisuuteen
- palvelukortteli kiinnostava, asumispalveluita tavallisen asumisen yhteyteen

Vanhusneuvosto 12.2.2020

- tehostetun palveluasumien paikkoja tarvitaan riittävästi, palvelutarve kasvaa väestön ikääntyessä
- tehpa:ssa otettava huomioon myös aviopuolisoiden asumistarpeet, tarvitaan muunneltavia asuntoja
- lisäksi tarvitaan muita asumisen muotoja, palveluasumista, kevyempää asumista, yhteisöllistä asumista
- nousi esiin myös kotiin annettavien palvelujen ja henkilöstön riittävyys
- kotona asumista voisi tukea tarjoamalla liikunta- ja virkistysmahdollisuuksia ilmaiseksi (esim. uimahalli)
- Oriveden uuden asumisyksikön suunnittelu vielä alkuvaiheessa, tarvetta uudelle asumisyksikölle on

-> Kommentit on pyritty valmistelussa ottamaan huomioon.

Tampereen väestösuunnitetietoja ikäryhmittäin (lähde Tampereen väestösuunnite 2020)

Ikä/vuosi	2021	2024	2027	2030	2033	2035
yhteensä	245504	255815	266761	278462	290451	298517
0-6	15060	15204	15756	16792	18113	19059
7-12	13326	13673	13806	13754	13762	13904
13-15	6373	6830	7176	7469	7642	7680
16-18	6630	7424	8216	8887	9436	9736
19-24	26262	26197	26239	26515	26917	27252
25-64	130318	136282	142833	150159	158098	163888
65-74	25092	24306	24436	24842	25172	25026
75-84	16057	18827	20555	21268	20586	20479
85+	6386	7072	7744	8776	10725	11493

Oriveden väestöennuste, lähde Tilastokeskus 2019

vuosi	Väestö 31.12.	Alle 14 v	15-64	65-74	Yli 75-v
2019	9122	1363	5057	1472	1230
2021	8951	1232	4932	1464	1323
2024	8738	1087	4729	1417	1505
2027	8544	972	4560	1416	1596
2030	8379	865	4417	1411	1686
2033	8231	817	4245	1373	1796

Palvelutarpeen määrittelyssä otettu huomioon

- Väestötietoja ja -ennusteita
- Kuusikkoraporttien tietoja, vertailutiedot
- Asumispalvelujen trenditietoja ja jonotietoja
- Asiantuntijoiden arvioinnit, joita on tullut esiin erityisryhmittäin pidetyissä asiantuntijaryhmissä mm.
 - o nykyisten palvelujen tilanne
 - o laitosasumisen vähentäminen, laitoksessa vain lääketieteellisen perustein tai asiakas/potilasturvallisuusperustein
 - o monimuotoistuneet palveluhaasteet
 - o asukkaiden muuttuneet toiveet asumisen suhteen
 - o nykyisten asumisyksiköiden tilojen kunto ja mahdolliset puutteet
 - o toimijoiden suunnitelmat yksiköiden suhteen (lopettamiset, peruskorjaukset)

Yhteistä kaikille erityisryhmille

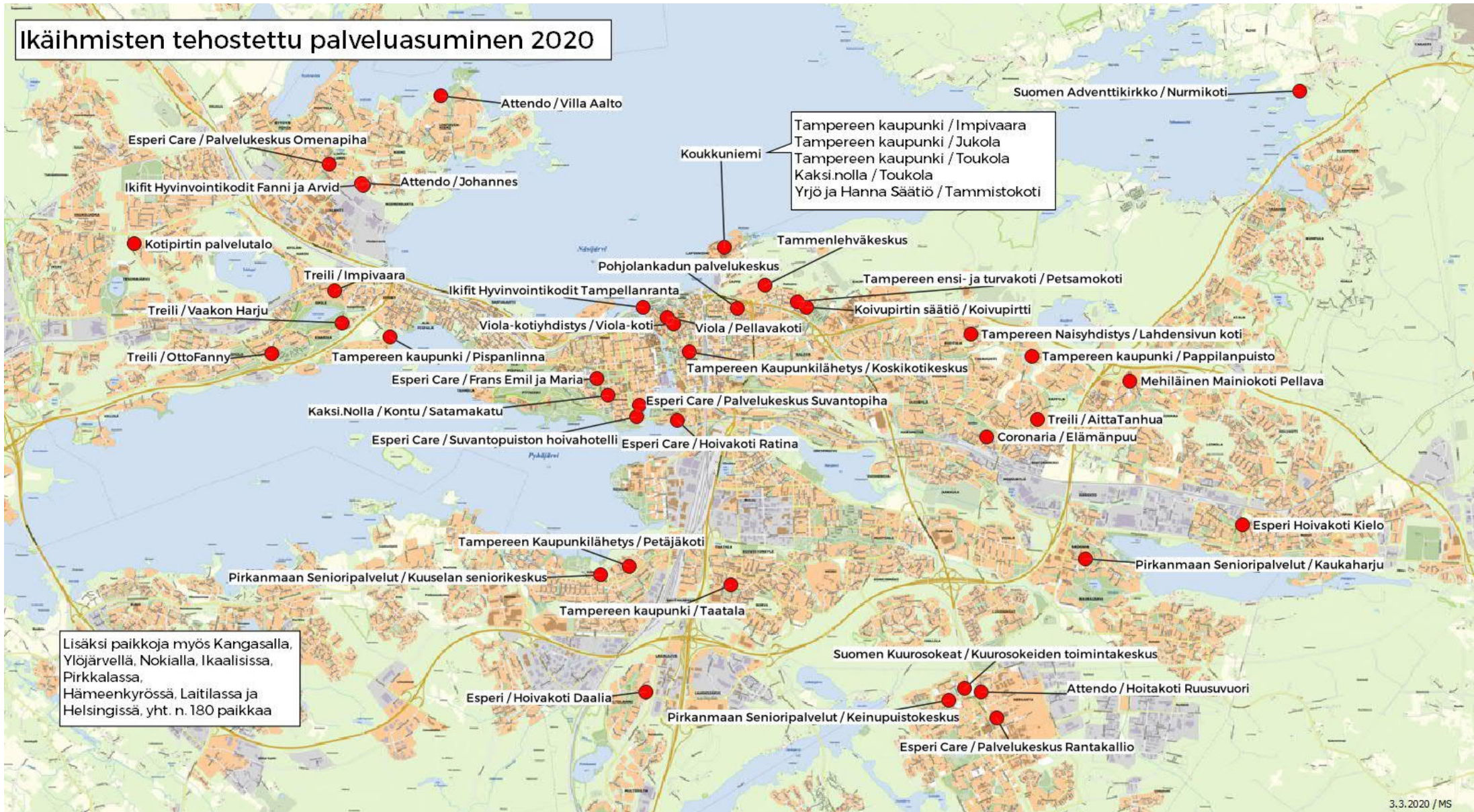
- kotiin vietävän tuen kehittäminen, uudenlaisten toimintamallien kehittäminen
- yksiköissä sijoituskieltoja, yksiköiden lopettamispäätökset, yksiköiden tilojen kunnosta aiheutuvat muutokset kuten väistötilojen saaminen perusparannuksen ajaksi
- laitosasumisen vähentäminen
- yhteisten asiakkuuksien tunnistaminen, rajapinnat

Ikäihmisten asumispalvelut

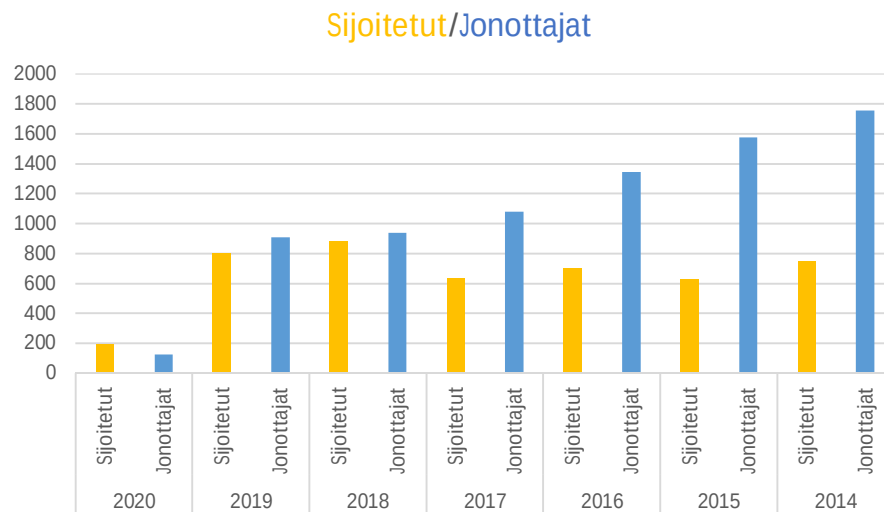
Ikäihmisten tehostettu palveluasuminen 2020

Ikäihmisten asumispalvelut

- Ikäihmisten asumispalvelujen tarpeen määrittelyssä käytössä sotela:n määrittelemät tavoitetasot yli 75-vuotiaiden osalta: 92 % asuu kotona, 6 % tehostetussa palveluasumisessa ja 2 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa
 - o valmistelussa yhdistetty tehostettu palveluasuminen ja laitoshoido (8% yli 75 –vuotiaista)
- Alle 75-vuotiaiden asumispalvelutarpeet otettava laskelmissa huomioon
 - o 8/2019 alle 75-vuotiaita tehostetussa palveluasumisessa yht. 233 ja Koukkuniemen vanhainkotihoitossa 56
 - o asiakkuudet kestävät pitkään, useilla päihdetausta, tulevaisuuden haasteena sekakäyttäjät, vaaditaan erityisosaamista
- Paikkoja tarvitaan enemmän kuin laskennallinen tarve osoittaa (laskelmat myöhemmin), koska yksiköitä lopetetaan, saattaa olla sijoituskieltoja, rekrytointiongelmia jne. Paikkoja pitäisi olla noin 100-150 paikkaa enemmän kuin laskennallinen määrä osoittaa, jotta palvelutarpeen muutoksiin pystytään vastaamaan.
- Tehostetun palveluasumisen jonotilanne otettava huomioon.

Tehostetun palveluasumisen jonotilanne

Jonottajien ja sijoitusten määrät ovat lähentyneet toisiaan, joka selittyy tehostetun palveluasumisen lisääntymisellä.

Tammikuussa 2020 jonottajia oli 71 henkilöä. Helmikuussa 2020 heitä oli 55.

Esimerkki jonotusajan pituudesta on helmikuulta 2020.

JONOTUSAIKA IKÄIHMISTEN ASUMISPALVELUIHIN HELMIKUU

	PA	TPA	VK	YHTEENSÄ ASIAKKAITA
Alle 1 kk	4	52	11	67
Odotusaika 1-3 kk	5	11	2	18
Odotusaika 3-6 kk	2			2
Odotusaika yli 6 kk				0
YHTEENSÄ	11	63	13	87

Ikäihmisten ympärivuorokautisen hoidon tarve tulevaisuudessa ja paikkamäärän kehitys

Vuosi	Kokonais- väestö	yli 75 v väestö	Asuu kotona 92 %	Ympäri- vrk hoidon tarve yli 75-v 8%	Alle 75 v ymp.vrk hoidon tarve 0,12 % väestöstä	Laskennall. ymp.vrk hoidon tarve yhteensä (alle ja yli 75 vuotiaat)	Tamperelaisten käytössä paikkoja (tehpa + vanhainkotip.)	Paikat / laskennall. tarve +/-
2019	Lähtötaso 235239	19540	17977	1563	282	1845	Tilanne syksy/2019 2012	+167
2021	245504	22443	20648	1795	295	2090	2200	+110
2024	255815	25899	23827	2072	307	2379	2315	-64
2027	266761	28299	26035	2264	320	2584	2320	-264
2030	278462	30044	27640	2404	334	2738	2380	-358
2033	290451	31311	28806	2505	349	2853	2360	-493
2035	298517	31972	29414	2558	358	2916	2440	-476

Toimenpide-esitykset

- Koukkuniemen alueen kiinteistöjen perusparantaminen, vanhainkotasumisen muuttaminen tehostetuksi palveluasumiseksi. Päivitetty Koukkuniemen alueen kehittämissuunnitelma.
 - o jokaisesta kiinteistöstä vähenee 20 paikkaa, kun vanhainkoti muutetaan tehostetuksi palveluasumiseksi
 - o väistötilaksi esitetään Koivulaa.
- Yksityisten toimijoiden hankkeet täydentävät palveluita. Yksityisten toimijoiden paikoista kaikki ei välttämättä ohjaudu tamperelaisille. Yhteistyön tiivistäminen yksityisiin toimijoihin, jotta tiedot heidän suunnitelmista saataisiin hyvissä ajoin.
- Peltolammille hyvinvointikeskuksen läheisyyteen esitetään palvelukorttelia, johon on suunniteltu ikäihmisten tehostettua palveluasumista 60 paikkaa. Samaan kortteliin esitetään myös kehitysvammaisten asumista. Peltolammin hyvinvointikeskuksen ja sen ympäristön kaava on ohjelmoitu vuodelle 2021. Alueen rakentuminen voisi olla ajankohtaista noin 2024-2026.
- Jos Peltolammilla samaan kortteliin eri viranomaisten määräysten vuoksi ei voida toteuttaa kahden erityisryhmän asumista tavallisen asumisen joukkoon, esitetään, että entisen Peltolammin koulun tontille varaudutaan toteuttamaan ikäihmisten tehostettua palveluasumista 60 paikkaa.
- Hiedanrannan suunnittelussa otettava huomioon ikäihmisten asumispalvelut.

Koukkuniemen alueen kehittäminen

Ilitala+juhlatalo
2026-27

Varpula
2024-25

Urpula

Toukola
2017

Huoltokeskus
2008

Havula
2022-23

Männistö
2021

Hallinto
202x?

Tammisto
(Kanta-Rausa)
2029

Jukola
2014

Imoivaara
2013

Niksula
(puretaan)

Ravintokeskus
2008

Lehtelä
(puretaan)

Koivula
(puretaan)

Urpula
tehostettua
palveluasumista
(4000 kem²)
AK / palas

Alue muutetaan asumiseen asemakaavan
mukaisesti (n. 23 800 kem²)

Koukkuniemen alueen kehittämissuunnitelma

hanke	Tarve- selvitys	Hanke- suunnitelma	Toteus- suunnitelma	Alustava kust. arvio	Rakentamis- aika	Käyttöön- otto	Tulevat paikat (nykyiset paikat)	Väistötila/huom
Männistö				11 M€	2019-21	3/2021	60	Koukkuniemen alueen kehittämisen ajan väistötilana toimii Koivula (Havula->)
Havula	2020	2021	2021	13,5 M€	2022-23	8/2023	60 (80)	Vapaarahoitteinen kohde, muiden kohteiden osalta Ara:n avustuksen hakeminen selvitetään hanke-suunnitteluvaiheessa
Varpula	2020	2023	2023	11,5 M€	2024-25	8/2025	60 (80)	
Iltala + Juhlatalo	2020	2025	2025	14,5 M€	2026-27	8/2027	60 (80)	
Tammisto (ent. Kanta-Rausa)	5/2014	6/2014	2027	7 M€	2028-2029	6/2029	40 (20)	
Hallintorakennus	2020	2020	2021	5,760 M€	2021-22(?)	2022(?)		Hallintorakennuksessa sisäilmaongelmia, ajoitus tarkentuu tarveselvitysvaiheessa
Urpula				12,5 M€		??	60 (80)	Tarve ja aikataulu määritellään myöhemmin, Koivulan käyttö väistötilana jatkuu

Tehostetun palveluasumisen tiedossa olevat kohteet (käytetty laskelmassa)

Vuodet 2019-2020

Uusia yksiköitä on tullut loppuvuodesta 2019 ja alkuvuodesta 2020 Vehmaisiin, Niemenrantaan, Ranta-Tampellaan ja Linnainmaalle (paikkamäärä lisäys noin 160-170).
Lisäksi olemassa olevia yksiköiden lisäys noin 10.
Syksyllä 2020 Tesoman elinkaarikortteliin saadaan 60 paikkaa.
Poistuvia paikkoja vuosina 2019-20 on noin 40-50.

Vuodet 2021-2024

Koukkuniemi Männistö, korvaa suurelta osin vanhainkotiasumista (Koivula), ei lisää paikkoja
Koukkuniemi Havula peruspar. valmistuu 2023, -20 paikkaa
Olemassa olevien yksiköiden lisäys (noin 35)
Lisäksi tulossa paikkoja Hervantaan (Keinupuisto) sekä Tesomalle (Kotipirtti), arviolta yhteensä noin 120 paikkaa, näiden hankkeiden ajoitus tarkentuu myöhemmin.

Vuodet 2025-2027

Koukkuniemi Varpula peruspar. valmistuu 2025, -20 paikkaa
Koukkuniemi Iltala peruspar. valmistuu 2027, -20 paikkaa
Peltolammin alueelle palvelukortteliin 60 paikkaa

Vuosi 2028 ->

Koukkuniemi Tammisto (ent. Rausa) +20 paikkaa
Koukkuniemi Urpula, tarve tarkistetaan myöhemmin
Hiedanranta, 60 paikkaa

Muiden toimijoiden hankkeista ei ole tietoja kuin suunnitelmakauden alkuvuosien osalta.

Oriveden ikäihmisten asumispalvelut

Orivedellä ympärivuorokautista
asumispalvelua yhteensä:

Tehostettu palveluasuminen	99
(Onninkoti, Särkänkoti, Toivonkoti ja Ruusukujan hoivakoti)	
Tähtiniemen vanhainkoti	28
Yhteensä	127

Vuosi	Kokon. väestö	Yli 75- vuotiaat	Ympärivuorok. hoidon tarve yli 75-vuotiaat (8%)	Käytössä paikkoja yhteensä
2019	9122	1230	98	127 (8/2019)
2021	8951	1323	106	127
2024	8738	1505	120	130
2027	8544	1596	128	130
2030	8379	1686	135	130
2033	8231	1796	144	130

Väestötiedot Tilastokeskus ennuste 2019

Suunnitteilla

- Suunnitteilla on, että Toivonkodista ja Tähtiniemen vanhainkodista luovutaan ja tilalle rakennetaan uusi tehostetun palveluasumisen yksikkö Orvokkikujalle. Yksikköön on suunniteltu 45 tehostetun palveluasumisen paikkaa. Tehostetun palveluasumisen paikkamäärä nousee 130 paikkaan. Tavoitteena on, että uusi yksikkö saadaan käyttöön lähivuosina. Alustavan suunnitelman mukaan rakentaminen alkaisi vuonna 2021.
- Lisäksi suunnitelmissa on, että Kaupintielle tulisi ikääntyneille kevyempää palveluasumista/senioritalo (40 asuntoa), joka täydentää ikäihmisten monimuotoisia asumispalveluita. Hanke korvaa 18-paikkaisen Einonkodin.

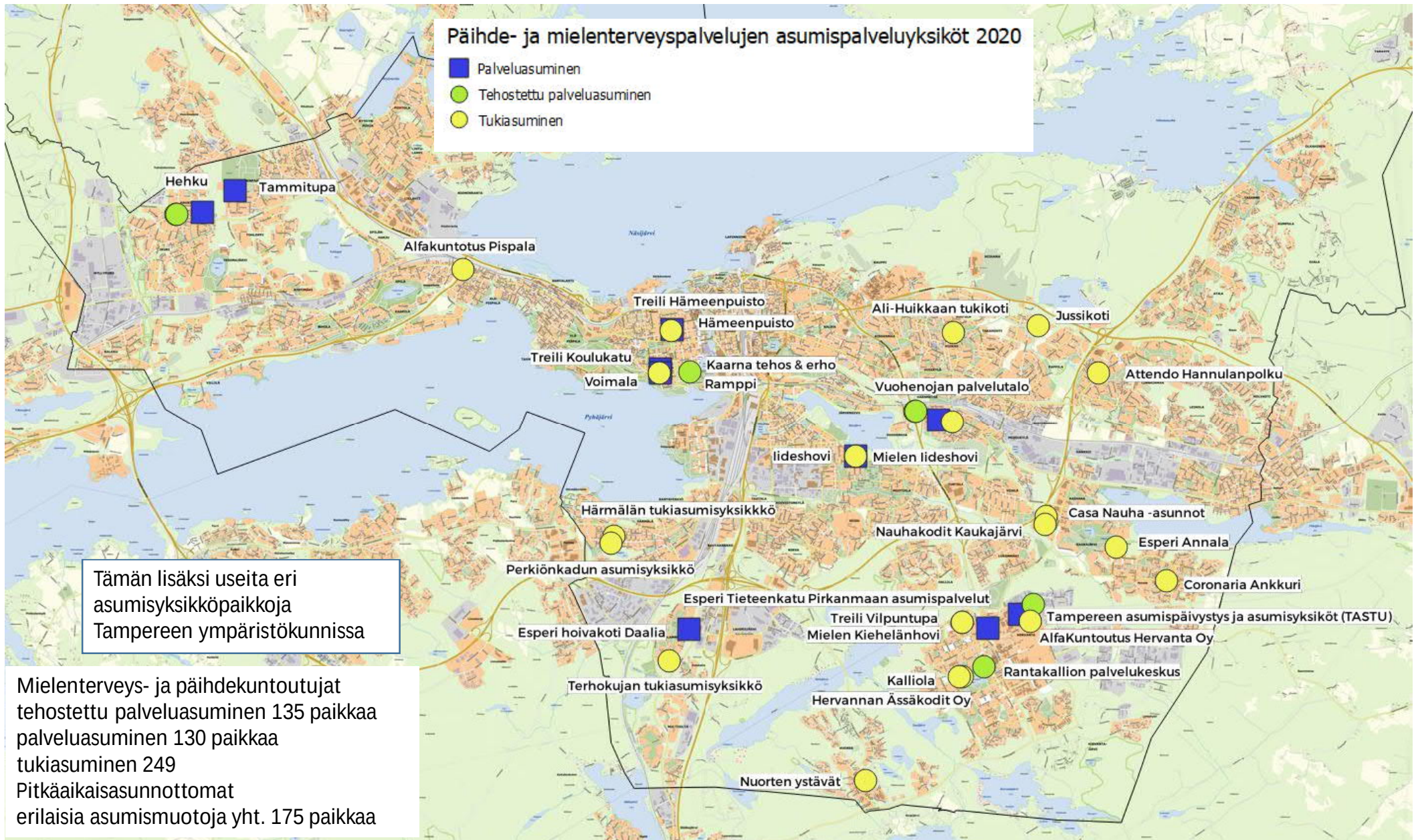

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asumispalveluyksiköt 2020

- Palveluasuminen
- Tehostettu palveluasuminen
- Tukiasuminen

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut

- Palvelut: tuettu asuminen omaan kotiin, tukiasuminen, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen
- Kotona asuville tarvitaan entistä enemmän tukea ja uudenlaisia toimintamalleja. Vahvemman tuen palvelua on mm. kehitetty yhdessä muiden toimijoiden kanssa, tulokset ovat olleet hyviä. Vähentää raskaampien asumispalvelujen tarvetta.
- Perheille soveltuvia asuntoja asumispalveluissa ei juurikaan ole tarjolla.
- Hervannassa sijaitseva asumispäivystys ja asumisyksikkö TASTU:n täyttöaste on korkea. Viimeisen vuoden aikana täyttöaste vaihdellut 120-150 % välillä. Ei pysty vastaamaan palvelutarpeeseen. Tarvitaan toinen yksikkö, mielellään keskustan tuntumaan.
- Haastavasti käyttäytyvien määrä lisääntynyt, useilla kaksoisdiagnoosi, vaatii räätälöityjä asumispalveluita, erikoisosaamista.
- Orivedellä ei ole mielenterveys- ja päihdekuntoutujille omia asumispalveluyksiköitä, tukeudutaan Tampereen palveluihin.

Kuusikkoraportista 2018 tietoja

Päihdehuollon asumispalvelujen asiakasmäärät vuosina 2014–2018 ja muutos (%) vuosista 2014 ja 2017

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2014	1 166	222	331	477	542	178	2 916
2015	1 107	225	328	470	547	165	2 842
2016	1 147	196	332	529	482	264	2 950
2017	1 134	192	338	572	373	262	2 871
2018	1 028	215	285	604	447	244	2 823
Muutos %, 2014–2018	-11,8	-3,2	-13,9	26,6	-17,5	37,1	-3,2
Muutos %, 2017–2018	-9,3	12,0	-15,7	5,6	19,8	-6,9	-1,7

Mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen asiakasmäärät vuosina 2017–2018 ja muutos vuodesta 2017

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2017	809	245	193	420	331	446	2 444
2018	855	232	192	436	299	497	2 511
Muutos N 2017–2018	46	-13	-1	16	-32	51	67
Muutos %, 2017–2018	5,7	-5,3	-0,5	3,8	-9,7	11,4	2,7

Päihdehuollon asumispalvelujen asumisvuorokaudet vuosina 2014–2018 ja muutos (%) vuosista 2014 ja 2017

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2014	123 205	31 061	21 163	56 405	47 487	22 340	301 661
2015	119 527	33 141	21 395	54 355	45 140	17 615	291 173
2016	126 914	33 516	22 798	60 581	37 585	44 302	325 696
2017	124 948	33 302	22 946	63 890	27 198	37 424	309 708
2018	119 990	39 911	15 019	67 757	26 098	36 078	304 853
Muutos %, 2014–2018	-2,6	28,5	-29,0	20,1	-45,0	61,5	1,1
Muutos %, 2017–2018	-4,0	19,8	-34,5	6,1	-4,0	-3,6	-1,6

Mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen asumisvuorokaudet vuosina 2017–2018 ja muutos vuodesta 2017

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2017	247 647	67 489	55 195	133 459	78 141	98 324	680 255
2018	255 270	68 831	52 141	137 188	78 769	98 836	691 035
Muutos vrk 2017–2018	7 623	1 342	-3 054	3 729	628	512	10 780
Muutos %, 2017–2018	3,1	2,0	-5,5	2,8	0,8	0,5	1,6

Asumisen palveluihin luokitellaan Kuusikossa palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen (mukaan lukien erityishoiva) sekä tilapäinen asuminen. Tilapäistä asumista on ainoastaan päihdepuolella.

Mielenterveyspalvelujen osalta tietojen keruu Kuusikossa alkoi vasta vuonna 2016. Vuoden 2016 tietoja ei saatu vielä eriteltyä asumisen osalta asumisen palveluihin ja kotiin vietäviin palveluihin, joten asumisen palvelujen tiedot ovat vain vuosilta 2017 ja 2018.

Toimenpide-esitykset

- Kotiin vietävien palvelujen kehittäminen edelleen, erityisesti vahvemman tuen palveluita kotiin.
- Perheiden asumispalvelujen osalta ratkaisua etsitään eri toimijoiden kanssa yhteistyönä, konseptissa on tarjota kalustettuja asuntoja ja niihin tarvittavat palvelut.
- Hervannassa sijaitsevan TASTU:n käyttöaste on ollut 120 – 150 % viime vuoden aikana. Esitetään uutta tukiasumisyksikköä Kaupin kampus, Medi-Park IV kaava-alueelle
 - kaavaohjelmassa ko. alue on vuodella 2020. Rakentaminen voisi alkaa vuosina 2022/2023.
 - tukiasumisyksikköön on suunniteltu 30 asuntoa, mitoitus alustavasti noin 2500 brm²
 - synergiaetuna Tays:n palvelujen läheisyys
- Hiedanrannan uudelle asuinalueelle esitetään mielenterveys- ja päihdekuntoutujille asumisyksikköä, jonka läheisyyteen tulisi satelliittiasuntoja
 - Hiedanrannan kaavoituksessa asumispalvelujen tarpeet on huomioitava
 - vahvistaa lännen alueen palveluita
- Lisäksi tarve kohtuuhintaisille vuokra-asunnoille eri puolilla kaupunkia.

Vammaisten asumispalvelut

Kehitysvammaisten asumisyksiköt 2020

Kehitysvammaiset

- laitoshoidto (Pshp Pitkäniemi) 40 paikkaa
- tehostettu palveluasuminen (autettu asuminen) 224 paikkaa Tampereella, ulkokunnista 23 paikkaa -> 247
- palveluasuminen (ohjattu asuminen) 70 paikkaa Tampereella, ulkokunnista 8 -> 78
- tukiasuminen 58 paikkaa Tampereella

- Oman tuotannon asumisyksiköt
- Ostopalvelun asumisyksiköt

Melba
5 aut. paikkaa
10 ohj. paikkaa
1 aut. as.valm. paikka

Kaarilan ryhmäkoti
11 ohj. paikkaa
3 tuet. paikkaa

Onkiniemen kodit
15 ohj. paikkaa

Tapiontalo
15 aut. paikkaa
6 tuet. paikkaa

Metsämansikkakoti
10 aut. paikkaa

Puuwilla
12 aut. paikkaa
1 as.valm. paikka

Atalan ryhmäkoti
8 aut. paikkaa

Hannun linna
20 aut. paikkaa
6 tuet. paikkaa

Pappilapuiston
asumisyksikkö
15 aut. paikkaa

Rantaraittikodit
12 aut. paikkaa
1 tilap. paikka
5 tuet. paikkaa

Rongankoti perusasuntola
20 ohj. paikkaa

Joukontalo
14 aut. paikkaa
6 tuet. paikkaa

Lintuhytin asumisyksikkö
8 aut. paikkaa
6 tuet. paikkaa

Vuoreksen asumisyksikkö
15 aut. paikkaa
2 tilap. paikkaa

Vuorenkilpi
14 aut. paikkaa

Mirkunkoti
10 aut. paikkaa
3 tuet. paikkaa

Härmälänranta
8 aut. paikkaa
22 tuet. paikkaa

Puistokoti
14 ohj. paikkaa
4 tuet. paikkaa

Aleksin tukiasumisen
yksikkö 5 paikkaa

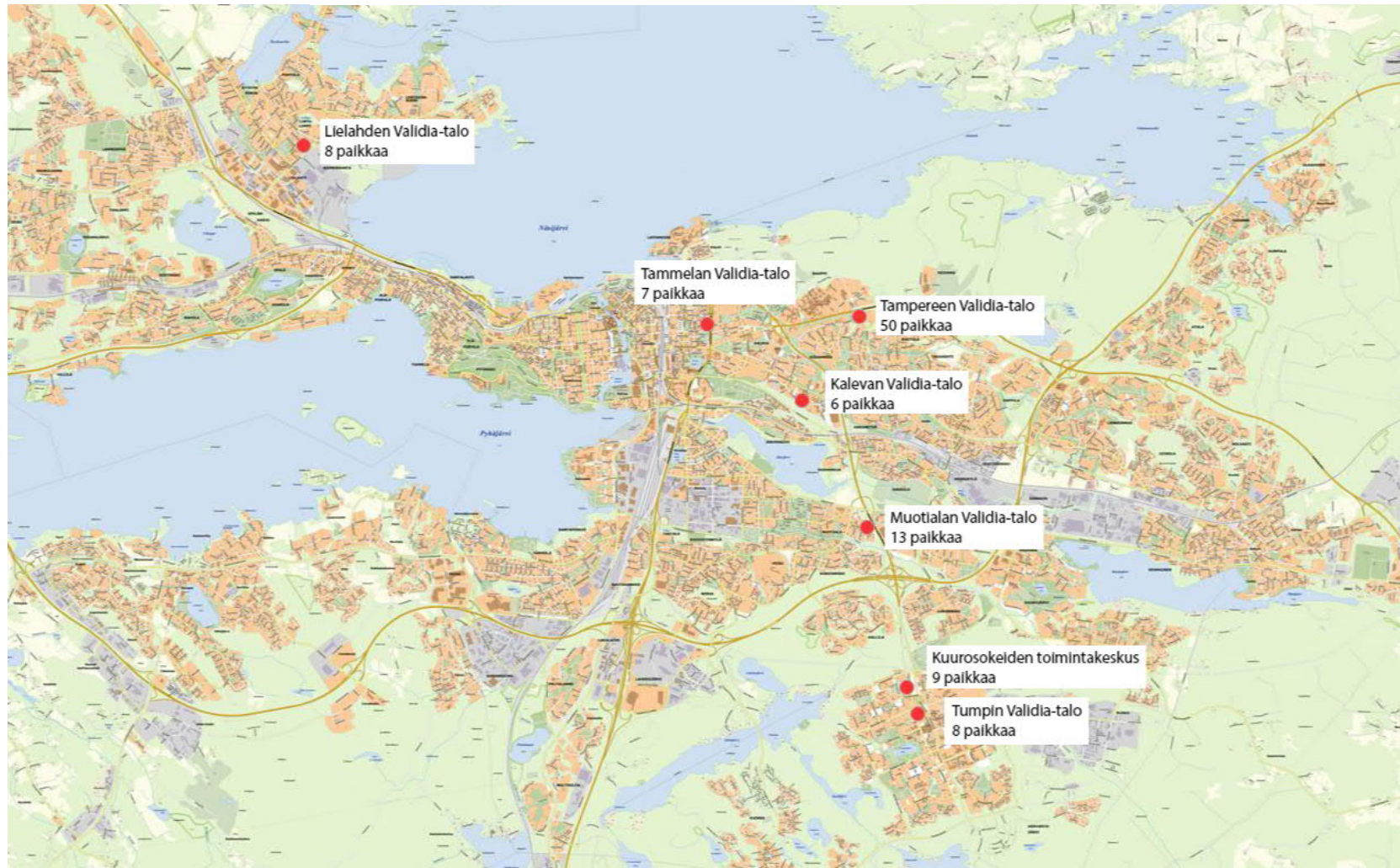
Mirkunkoti Peura
12 aut. paikkaa

Piikahaka
12 aut. paikkaa
10 tuet. paikkaa

Korven koti
11 aut. paikkaa

Kalkun asumisyksikkö
15 aut. paikkaa

Vaikeavammaisten asumispalvelut 2020

Vammaisten asumispalvelut

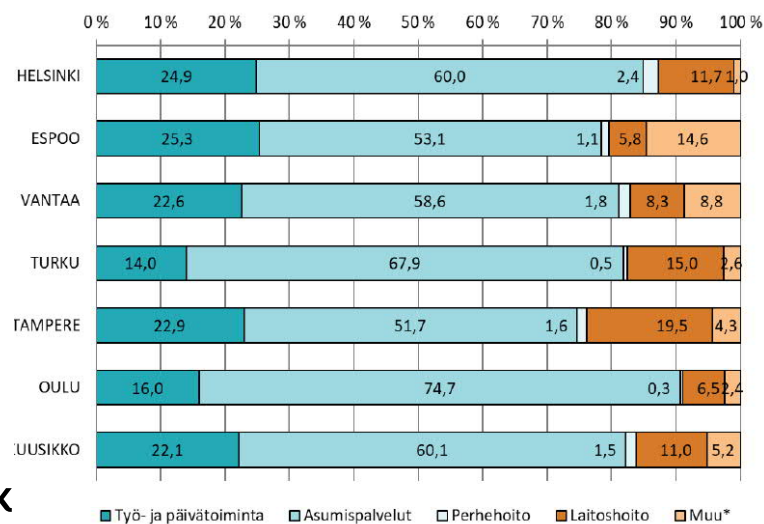
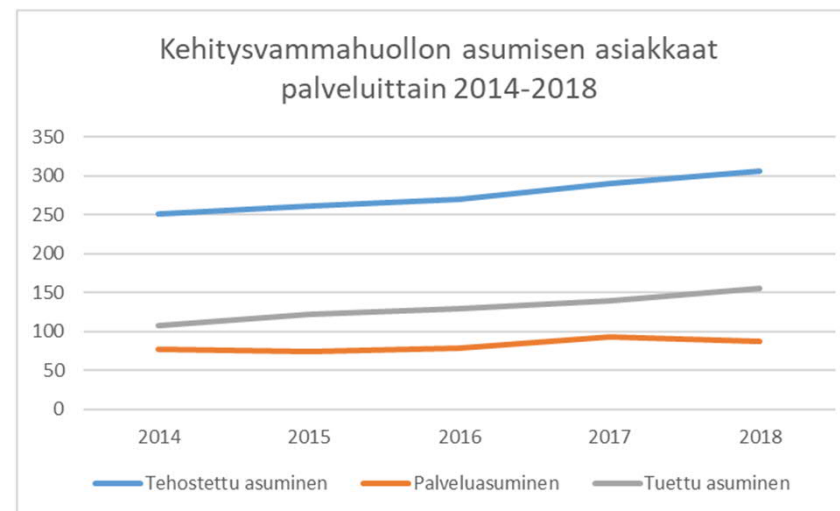
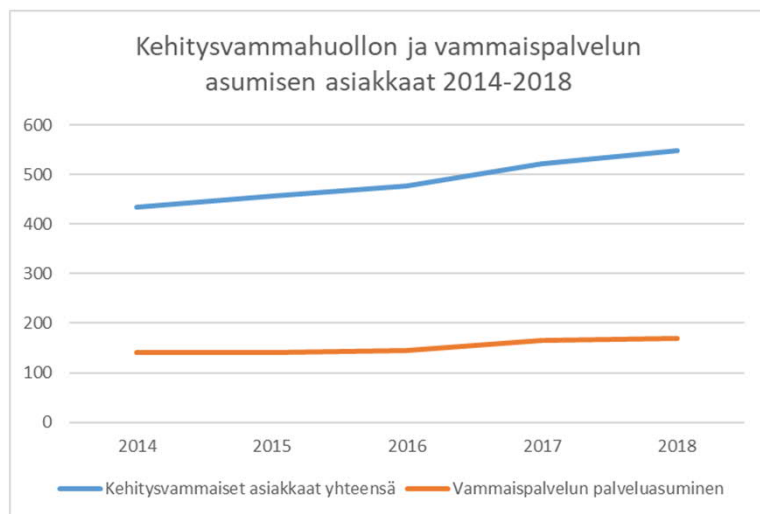
Vaikeavammaiset

- Asiakasmäärä on pysynyt melko vakiona (noin 0,07 % väestöstä), väestömäärän kasvun myötä paikkatarve hieman kasvanut viimeisen viiden vuoden aikana (140-> 170).
- Vaikeavammaisten asumispalveluissa ei ole kaupungin omaa palvelutuotantoa. Oman palvelutuotannon tarve on noussut esiin.

Kehitysvammaiset

- Tavoitteena laitoksessa asumisesta luopuminen
 - o Kehitysvammaisten asumisen ohjelman (nk. Kehas-ohjelma) loppuraportissa (STM :n raportti 2016/17) on nostettu yhdeksi jatkotoimenpiteiksi, että laitoksessa asumisen tulisi päättyä vuoden 2020 loppuun mennessä.
 - o Tilanne joulukuussa 2019: Pshp:n pitkäaikaisen laitoshoidon piirissä oli 25 asiakasta, joista 13 tarvitsee laitoshoidoa (lääketieteelliset perusteet). Muiden osalta neuvotellaan soveltuvista asumispaikoista. Osa tarvitsee vaativampaa asumispalvelua, jota ei ole tarjolla.
- Jonotilanne lokakuu 2019 -> tehostetun palveluasumisen tarve lähiaikoina 18, kiireellisiä 8. Lisäksi tarvitaan muita asumisen muotoja (esim. satelliittiasuntoja lähelle asumispalveluyksiköitä). Painopiste tehostetussa palveluasumisessa.
- Tavoitteena saada asumispalvelut tavallisen asumisen yhteyteen.
- Asumispalvelujen tarvetta lisää suuri määrä aikuisikäisiä vammaisia, jotka asuvat lapsuudenkodeissaan ikääntyvien vanhempiensa kanssa, näitä henkilöitä lähes 200. Lisäksi asiakkaiden elinikä on pidentynyt.
- Vaatimukset asumisen suhteen nousseet, asukkaat kaipaavat mm. omia wc-tiloja ja riittävän kokoisia huoneita -> nykyiset asumisyksiköt eivät kaikilta osin täytä nykyvaatimuksia, joten välillä on asuntoja tyhjillään -> paineita toimitilojen uusimiseksi/perusparantamiseksi.

Vammaisten asumispalvelut

Kuusikkoraportista 2018

Kuvio 3. Kehitysvammahuollon eri palvelujen kustannusten osuus (%) kehitysvammaisten palvelujen kokonaisnettokustannuksista kunnittain vuonna 2018

Toimenpide-esitykset

Vaikeavammaisten osalta esitetään Hatanpään alueelle asumispalveluita, jotka voidaan toteuttaa omana tuotantona.

- o tiiviimpää asumista (10 asiakasta), jossa tukipalvelut kaiken aikaa saatavissa sekä erillisiä asuntoja (määrä max 20) kerroksissa
- o jatkotyössä tutkitaan tarkemmin, miten ja mihin ko. palvelut saadaan sijoitettua

Hatanpää

- Kaavamerkintä YSA-1

Sosiaalitointa, terveydenhuoltoa ja asumista palvelevien rakennusten korttelialue.

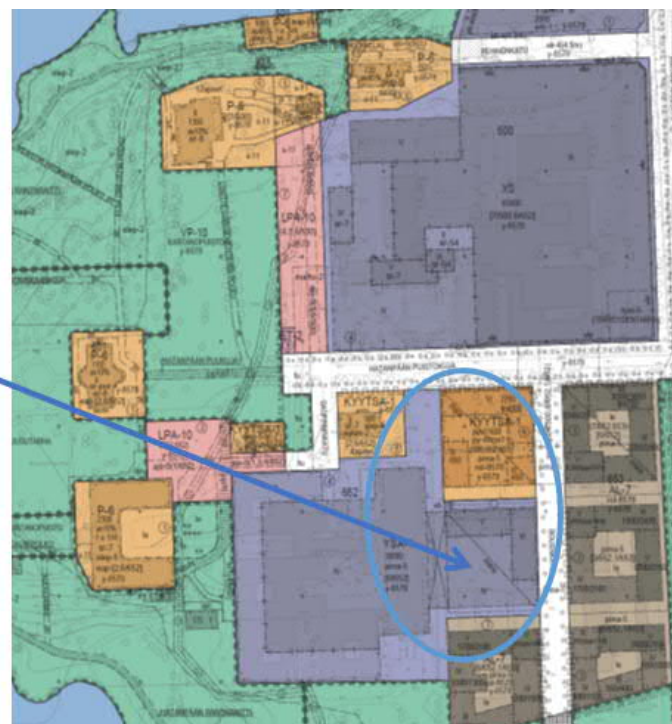
- Tontinluovutus 2021 (?)

➤ Sopii palveluasumiseen
Vaikeavammaisten asumista

- Kaavamerkintä KYYTSA-1

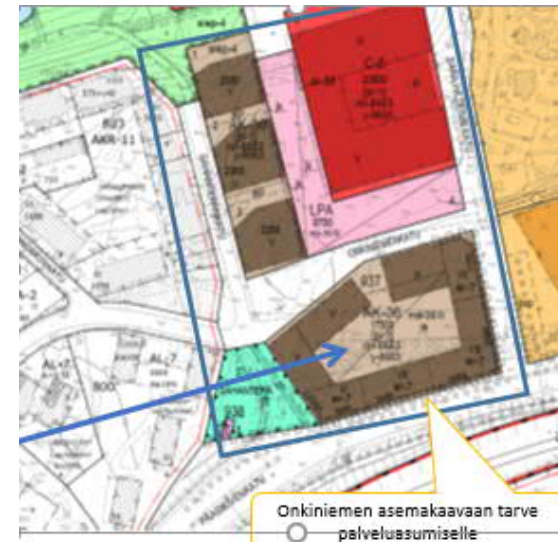
- soveltuvuus asumispalveluun?

”Liike- ja toimistorakennusten sekä kulttuuritoimintaa ja **julkista palvelua palvelevien rakennusten korttelialue**, jolle saadaan sijoittaa myös ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia työtiloja sekä **asuntoja.**”

Toimenpide-esitykset

- Vaativien kehitysvammaisten asumisyksikkö (10 paikkaa) ja tavoitteena yksikön läheisyyteen satelliittiasuntoja (12 asuntoa)
 - o Tutkitaan Lääkärinkallionkatu 10 tontin käyttömahdollisuutta, vieressä Tuomikallion toimintakeskus. Hyvät ulkoilualueet puoltavat sijoitusta.
 - o Kaava mahdollistaa palveluasumisen.
 - o Mahdollistaa laitosasumisen purkua, suunnittelussa otettava huomioon kohteen erityisvaatimukset.
 - o Satelliittiasuntojen saaminen hankalaa?
- Särkänniemi, Onkiniemi, Mustalahti kaava-alueelle esitetään kehitysvammaisten asumista.
 - o Tavallisen asumisen yhteyteen, ryhmäkoti 10 asukkaalle ja satelliittiasuntoja 10-12
 - o Alue kaavaohjelmassa 2020
 - o Mahdollistaisi palvelutarpeeseen vastaamisen jo lähiaikoina

Toimenpide-esitykset

- Raholassa sijaitsevan Korvenkodin (12 tehostetun palveluasumisen paikkaa) korvaaminen uusilla tiloilla
 - o Korvenkodin asunnot pieniä, ei omia wc-tiloja, vaikea saada asukkaita, haasteellinen tontti apuvälineitä käyttäville, kaupungin omistama kiinteistö
 - o esitetään Tesomalle Taimiston - Tuomarinkadun alueelle kerrostalon yhteyteen ryhmäkotia (10 asukasta) ja satelliittiasuntoja (10-12)
- Peltolammin palvelukortteli, hyvinvointikeskuksen läheisyyteen
 - o kehitysvammaisten ryhmäkoti (10 asukasta) ja satelliittiasuntoja (10-12)
 - o ikäihmisten tehostettua palveluasumista (60 asuntoa)
 - o kaavaohjelmassa alue 2021, toteutus mahd. 2024-2026
- Viinikanlahden ja Hiedanrannan uusilla alueilla varauduttava kehitysvammaisten asumiseen.
- Joissakin nykyisissä ryhmäkodeissa on uudistamistarpeita, joiden osalta on neuvottelut käynnistetty omistajatahojen kanssa. Tavoitteena on, että asuntotarjonta vastaa asukkaiden tarpeisiin mahdollisimman hyvin.

Nykytila: Oriveden vammaisten asumispalvelut

Kehitysvammaisten asumispalvelut

Niemen linna ja Niemen tupa, Niementie 15

- Tehostettu palveluasuminen 12 paikkaa
- Palveluasuminen 6 paikkaa
- Asumisyksikkö on muutaman vuoden vanha, sen toteutuksessa on otettu huomioon myös tulevaisuuden tarpeet.
- Tällä hetkellä Oriveden kehitysvammaisten asumispalvelujen osalta ei ole lisätarpeita.

Muiden vammaisten asumispalvelujen osalta turvaudutaan Tampereen kaupungin tarjontaan.

Muita toimenpide-esityksiä

Muita toimenpide-esityksiä

- Esitetään, että uusille asuinalueille kaavoituksessa varataan erityisryhmien asumiselle tontteja
 - o Jos palvelutarvetta ei ko. alueelle tule, voidaan tontti käyttää tavalliseen asumiseen.
- Ajantasainen hallintajärjestelmä erityisryhmien asumisen paikkamäärien tarkasteluun
 - o Työryhmä esittää, että asumispalveluissa käytettävää kapasiteettihallintajärjestelmää (PAKKI) kehitetään niin, että sitä voidaan hyödyntää palvelutarpeen arvioinnissa jatkossa.
 - o Nyt nykytilanteen kartoituksen tiedot paikkamääristä, palveluntuottajista, kiinteistöjen omistajista jne. on kerätty arkistossa olevaan tiedostoon, joka ei ole yhteydessä PAKKI järjestelmään.
- Palvelukortteli-konseptin käyttöönotto laajemmin erityisryhmien asumisen ratkaisuna
 - o Palvelukortteli-konseptissa korostuvat ympäristön turvallisuus ja esteettömyys, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus, teknologisten ratkaisujen hyödyntäminen sekä yhteisöllisyys. Palvelukorttelissa on tavallisen asumisen lisäksi palveluasumista.
 - o Peltolammin alueelle on esitetty palvelukorttelia, jossa tavallista asumista sekä kehitysvammaisten että ikäihmisten asumista, korostuu alueen yhteisöllisyys. Myös muilla uusilla alueilla voidaan miettiä ratkaisuja palvelukortteli-konseptin avulla.
 - o Entinen Hervannan lukion aluetta voidaan jatkotyöskentelyssä selvittää, mahdollistaako se palvelukorttelia.
- Esitetään, että perustetaan erityisryhmien asumisen yhteistyöryhmä, jonka tehtävänä on mm. huolehtia tässä suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden etenemisestä ja jatkotyöstämisestä eri toimijoiden yhteistyönä.